

Sygn. akt: I C 926/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 20 sierpnia 2019r

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Nowicka - Midziak

Protokolant: Małgorzata Wilkońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 sierpnia 2019r

sprawy z powództwa **K. T.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...)**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. kosztami postępowania obciąża powódkę, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt: I C 926/15

UZASADNIENIE

Powódka K. T. wniosła pozew przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...) w G. domagając się od pozwanego zapłaty kwoty 41.870,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 września 2012r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że w dniu 26 sierpnia 2010r. strony zawarły umowę nr (...), której przedmiotem było czyszczenie instalacji burzowej oraz kanalizacji deszczowej. W dniu 25 października 2010r. powódka odstąpiła od umowy. Stosownie do § 7 ust. 4 umowy zamawiający był zobowiązany do inwentaryzacji i odbioru wykonanych prac oraz zapłaty za prace, które zostały wykonane do dnia odstąpienia, jednak pozwany nie wykonał tych obowiązków. Powódka sporządziła kosztorys powykonawczy i wezwała pozwanego do negocjacji celem ustalenia terminu i zasad zapłaty za wykonane prace. Pozwany jednak nie zareagował na pismo powódki z dnia 11 sierpnia 2011r.

(pозew k. 3-4, pismo procesowe powódki z dnia 10 grudnia 2015r. k. 70-71)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości. Jak wyjaśnił pozwany termin realizacji umowy wynosił jeden miesiąc od daty podpisania umowy. W dniu 8 września 2010r. został powódce protokolarnie przekazany plac budowy, zaś w dniu 30 września 2010r. wpłynęło pismo powódki o zgłoszeniu zakończenia wykonania prac, zaś w dniu 11 października 2010r. zgłoszenie uzupełniające. Pozwany wyznaczył termin odbioru prac na dzień 20 października 2010r. Z odbioru została sporządzana notatka, w której uznano, że usługa nie została wykonana. Powódka nie wyjaśniła faktu niewywiązania się z umowy ani też nie zaproponowała zakończenia robót, lecz pismem z dnia 25 października 2010r. odstąpiła od umowy. Pismem z dnia 3 grudnia 2010r. pozwany wezwał powódkę do natychmiastowego zakończenia robót w terminie do dnia 15 grudnia 2010r., informując, że nie podpisano protokołu odbioru, lecz powódka jednostronnie uznała, że roboty zostały wykonane i sporządziła kosztorys powykonawczy. Następnie, powódka wezwała pozwanego do próby ugodowej i przedstawiła mu dwie faktury za wykonanie częściowe, które zostały uregulowane. Zdaniem pozwanego powódka nie udowodniła, że umowa została wykonana w terminie i z należytą starannością, nie przedstawiła faktury wraz z wymaganymi dokumentami, co stanowiło podstawę do zapłaty,

zgodnie z § 5 umowy, zaś sporządzenie jednostronnie kosztorysu nie stanowi dowodu na wykonanie prac. W ocenie pozwanego dochodzenie przez powódkę przed sądem zapłaty za rzekomo wykonane roboty bez wystawienia faktury i wezwania pozwanego do dobrowolnej zapłaty wskazuje na zamiar obejścia przepisów o VAT.

(odpowiedź na pozew k. 35-37)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 sierpnia 2010r. – w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego – pomiędzy Skarbem Państwem – (...) Zarządem (...) w G. (jako zamawiającym) a powódką K. T. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą PHU (...) w P. (jako wykonawcą) została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem było czyszczenie instalacji burzowej – kompleks wojskowy administrowany przez (...) Nr 3 w G. przy ul. (...) (część V) oraz mechaniczne czyszczenie sieci kanalizacji deszczowej – kompleksy wojskowe administrowane przez (...) Nr 1 w G., ul. (...) pod (...) (część VI). Realizacja przedmiotu umowy miała polegać na wykonaniu usługi szczegółowo określonej w specyfikacjach technicznych stanowiących załączniki do umowy oraz zgodnie z ofertą wykonawcy (§ 1). Wykonawca miał wykonać usługę w terminie jednego miesiąca od dnia podpisania umowy (§ 3). Zamawiający miał wykonać zapłacić wynagrodzenie w wysokości 17.013,46 zł brutto (za V Część) i 41.870,40 zł brutto (za VI Część). Cena ustalona została w oparciu o ofertę złożoną przez wykonawcę w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i obejmowała wszystkie koszty związane z realizacją przedmiotu umowy (§ 4). Rozliczenie wykonania przedmiotu umowy miało się odbywać zgodnie z ofertą w oparciu o faktury częściowe (dla każdej części osobno) z załączonym protokołem odbioru wykonania usługi, potwierdzonym przez kierownika (...) (§ 5 ust. 1). W § 7 ust. 1 umowa odsyłała w zakresie prawa odstąpienia od umowy do tytułu XV Kodeksu cywilnego. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności i musiało zawierać uzasadnienie (§ 7 ust. 2). Zamawiający w razie odstąpienia od umowy z przyczyn, za które wykonawca nie ponosi odpowiedzialności zobowiązany jest do dokonania odbioru prac przerwanych oraz zapłaty wynagrodzenia za prace, które zostały wykonane do dnia odstąpienia (§ 7 ust. 4).

Zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) oraz Specyfikacją Techniczną zakres robót konserwacyjnych obejmował oczyszczenie i udrożnienie sieci kanalizacji burzowej fi 250 kamionkowej oraz fi 500-1000 betonowej na terenie kompleksu (...) na odcinku około 3500 mb (fi 250 – około 2350 mb; fi 500 – około 250 mb; fi 800 – około 50 mb; fi 1000 – około 900 mb), oczyszczenie i udrożnienie sieci kanalizacji burzowej kamionkowej fi 250 na terenie kompleksu (...) na odcinku około 400 mb, oczyszczenie studzienek rewizyjnych fi 1200-1400 około 26 sztuk – studzienki na głębokości 2-6 m; wywóz i utylizację powstałych odpadów. Zgodnie z SIWZ stopień zamulenia/zaszlamienia sieci i wpustów może wynosić ponad 2/3 zanieczyszczenia. Nadto, wskazano, że należy przewidzieć, że w celu usunięcia zatorów na ww. sieci konieczne będzie zastosowanie sprzętu specjalistycznego np. dysze obrotowe, w celu wycinki korzeni drzew rosnących przy trasie sieci na odcinku około 1/4 całości (3900 mb). Zastrzeżono również, że w przypadku niewykonania poszczególnych robót zgodnie z umową, należność za wykonane roboty nie zostanie wykonawcy zapłacona.

W kalkulacji ofertowej kosztów mechanicznego czyszczenia sieci kanalizacji deszczowej powódka wskazała uśrednioną cenę mechanicznego czyszczenia 1 mb sieci kanalizacji deszczowej średnicy 250 – 1000 wraz z utylizacją powstałych odpadów na kwotę 8 zł netto/mb, wartość prac związanych z czyszczeniem sieci kanalizacji deszczowej o długości 3.900 mb w administrowanych przez (...) kompleksach wyceniła na kwotę 31.200 zł netto, cenę oczyszczenia studzienki rewizyjnej wraz z utylizacją powstałych odpadów określiła na kwotę 120 zł netto/szt., zaś koszt oczyszczenia 26 sztuk studzienek na kwotę 3.120 zł netto.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę nr (...) z dnia 26 sierpnia 2010r. k. 9-13, kalkulacja ofertowa k. 20, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia i Specyfikacja Techniczna k. 203-211)

W dniu 8 września 2010r. pozwany protokolarnie przekazał powódce plac budowy, ustalając termin rozpoczęcia robót na dzień 9 września 2010r.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o protokół przekazania placu budowy z dnia 8 września 2010r. k. 40)

Nadzór nad wykonywaniem przedmiotu umowy ze strony zamawiającego sprawował kierownik Wojskowej Administracji K. nr 1 w (...) Marynarki Wojennej w G. – R. F. (1), który do bieżącego nadzorowania prac w terenie oddelegował swojego pracownika S. K. (1).

(dowód: zeznania świadka S. K. (1) płyta CD k. 157, zeznania świadka R. F. (1) płyta CD k. 166)

Przy mechanicznym czyszczeniu sieci kanalizacji deszczowej pracownicy powódki nie posługiwali się sprzętem umożliwiającym czyszczenie kanałów o dużych średnicach. Dopiero, w dniu 27 września 2010r. powódka wynajęła specjalistyczny samochód ciśnieniowy z recyklingiem (tzw. W.) od Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w G..

(dowód: zeznania świadka J. P. płyta CD k. 117, zeznania świadka Z. P. płyta CD k. 157, zeznania świadka S. K. (1) płyta CD k. 157, zeznania świadka R. F. (1) płyta CD k. 166, pismo z dnia 26 sierpnia 2010r. k. 319, zlecenie z dnia 27 września 2010r. k. 320, faktura VAT k. 321)

Powódka wykonała czyszczenie wpustów ulicznych, co nie było objęte przedmiotem umowy.

(dowód: zeznania świadka Z. P. płyta CD k. 157, zeznania świadka S. K. (1) płyta CD k. 157)

W trakcie oczyszczania kolektora przy F. został otwarty wlot do morza i nieczystości, w tym substancje ropopochodne, zostały zrzucone do Zatoki G.. Na powierzchni wody powstała duża tłusta plama.

(dowód: zeznania świadka Z. P. płyta CD k. 157, zeznania świadka S. K. (1) płyta CD k. 157, zeznania świadka R. F. (1) płyta CD k. 166)

Pismem z dnia 25 września 2010r. powódka zgłosiła zakończenie prac i wniosła o inwentaryzację ilości wykonanych prac. W piśmie wskazano, że dalsze prace polegające na mechanicznym czyszczeniu kanalizacji deszczowej w odcinku końcowym mającym wylot do Zatoki G. są niemożliwe, ponieważ stwierdzono brak studni umożliwiających skuteczne czyszczenie rur na odcinku około 300 mb, nieznana jest trasa przebiegu kanalizacji deszczowej na wyżej wskazanym odcinku, wstępne oględziny wskazują na zaleganie w rurach osadów ropopochodnych, a także stwierdzono brak separatora wylapującego substancje ropopochodne.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo powódki z dnia 25 września 2010r. k. 41)

W uzupełnieniu wyżej opisanego zgłoszenia, pismem z dnia 11 października 2010r. powódka wniosła o zajęcie przez pozwanego stanowiska co do dokończenia prac na terenie kompleksów wojskowych (...) i (...), wskazując, że wstrzymała roboty w związku z ujawnieniem zalegania dużych ilości substancji ropopochodnych niewiadomego pochodzenia, czego nie można było przewidzieć na podstawie dokumentacji przetargowej. W dalszej części pisma powódka wskazała, że warunki i przedmiot przetargu nie obejmował likwidacji wycieków substancji ropopochodnych w obrębie istniejącej sieci kanalizacyjnej, wyszukiwania przyczyn i lokalizacji wycieków, miejsc zalegania i ich skutków. Powódka wniosła także o przedstawienie dokumentacji geodezyjnej potwierdzającej przebieg kanalizacji deszczowej na odcinkach objętych zakresem zlecenia oraz usytuowanie studni rewizyjnych.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo powódki z dnia 11 października 2010r. k. 42)

Pismem z dnia 14 października 2010r. pozwany poinformował powódkę o wyznaczeniu terminu odbioru robót na dzień 20 października 2010r., jednocześnie wskazując, że termin wykonania umowy upłynął w dniu 25 września 2010r.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o pismo pozwanego z dnia 14 października 2010r. k. 44)

W dniu 20 października 2010r. komisja w składzie: R. F. (1), Z. P., S. K. (2), A. K. (1), J. P. (przedstawiciel zarządcy) dokonała przeglądu robót, stwierdzając, że wykonano czyszczenie kolektorów o średnicy 250 na odcinku 950 m,

średnicy 500 na odcinku 200 m i o średnicy 1000 na odcinku 40 m, natomiast nie wykonano czyszczenia kolektorów o średnicy 250 na odcinku 1400 m, średnicy 800 na odcinku 50 m i o średnicy 1000 na odcinku 860 m. Ponadto, stwierdzono, że oczyszczono studzienki rewizyjne w ilości 26 sztuk. W treści notatki służbowej sporządzonej na okoliczność przeglądu pozwany wskazał, że uznaje usługę za niewykonaną.

(dowód: notatka służbowa z dnia 20 października 2010r. k. 43, mapa robocza k. 111-112, zeznania świadka J. P. płyta CD k. 117, zeznania świadka Z. P. płyta CD k. 157, zeznania świadka S. K. (1) płyta CD k. 157)

Pismem z dnia 25 października 2010r. powódka oświadczyła, że odstępuje od umowy z winy zamawiającego. W treści tego pisma powódka wskazała, że wykonała czyszczenie wpustów ulicznych w ilości 120 sztuk, czego nie uwzględnia specyfikacja, ale co zaznaczono na otrzymanej w dniu 20 października 2010r. mapie odzwierciedlającej przebieg trasy kanalizacji deszczowej objętej § 1 pkt 1b umowy. Jak wskazano bez wykonania czyszczenia wpustów ulicznych nie można było w sposób prawidłowy skutecznie wykonać czyszczenia kanalizacji deszczowej, w tym przykanalików. Powódka powołała się też na okoliczności wskazane we wcześniejszych pismach z dnia 29 września 2010r. i 11 października 2010r., z powodu, których prace zostały przerwane, wskazując, że nie zostały one usunięte przez zamawiającego.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o pismo powódki z dnia 25 października 2010r. k. 14-15)

Pismem z dnia 3 grudnia 2010r. pozwany wezwał powódkę do natychmiastowego zakończenia przedmiotu umowy w terminie do dnia 15 grudnia 2010r. pod rygorem naliczenia kar umownych oraz skorzystania z art. 636 § 1 kc.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo pozwanego z dnia 3 grudnia 2010r. k. 45)

Pismem z dnia 11 sierpnia 2011r. powódka wezwała pozwanego do wyznaczenia spotkania celem ustalenia zasad rozliczenia prac i terminu zapłaty. Do pisma powódka załączyła jednostronny kosztorys powykonawczy na kwotę 132.021,52 zł netto.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo powódki z dnia 11 sierpnia 2011r. wraz z kosztorysem k. 16-19)

Pozwany zapłacił powódce wynagrodzenie za prace objęte V. częścią zamówienia.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o wykaz faktur k. 46)

Umowa nie została wykonana w całości przez powódkę w zakresie VI. części, a zrealizowane przez nią prace nie odpowiadały zasadom obsługi sieci kanalizacyjnych. Powódka nie była przygotowana technicznie i kadrowo do wykonania przedmiotu zamówienia. Roboty czyszczenia kanałów wykonano ze skutecznością 75 %. Wartość wykonanych prac odpowiadających zakresowi określonemu w notatce służbowej z dnia 20 października 2010r. wynosi 10.870,39 zł netto (13.370,58 zł brutto).

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa A. K. (2) k. 182-212 wraz z pisemnymi opiniami uzupełniającymi k. 242-248, 285-289, 328-341, 367-374, 390-397)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodów z zeznań świadków J. P., Z. P., S. K. (1), R. F. (1), dowodu z przesłuchania pozwanego – M. G. oraz dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa A. K. (2).

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dopatrywał się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów prywatnych w postaci umowy, kalkulacji ofertowej, korespondencji stron, notatki służbowej z dnia 20 października 2010r. itd. Podkreślić należy, iż żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi dokumentami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Sąd także nie doszukał się żadnych okoliczności mogących wzbudzać

wątpliwości co do autentyczności wyżej wskazanych dokumentów. Po rozważaniu całego zebranego materiału dowodowego, w ramach swobodnej oceny dowodów, Sąd uznał, że przedmiotowe dokumenty przedstawiają rzeczywistą treść stosunku prawnego zawartego przez strony, jego wykonywania i zakończenia wskutek złożenia przez powódkę oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Za wiarygodny dowód w sprawie Sąd uznał również zeznania świadków J. P., Z. P., S. K. (1), R. F. (1), a także przedstawiciela pozwanego – M. G.. W ocenie Sądu zeznania wszystkich wymienionych osób były szczere, zbieżne ze sobą, a także nie budziły żadnych wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania. Szczególnie istotne przy ocenie wykonania umowy przez powódkę były zeznania S. K. (1), który w terenie na bieżąco nadzorował roboty wykonywane przez powódkę. Z tego względu świadek ten na podstawie własnych spostrzeżeń mógł zrelacjonować stan i jakość wykonania przedmiotu umowy, czy też przebieg prac. Zdaniem Sądu świadek ten posiadał wystarczające doświadczenie i kompetencje, aby móc stwierdzić, czy kanały – będące przedmiotem zamówienia - zostały należycie oczyszczone czy też nie. Podobnie, świadek był w stanie odróżnić na podstawie swojego doświadczenia zawodowego czy nawet życiowego czy sprzęt, jakim powódka się posługuje jest odpowiedni do oczyszczania dużych kanałów. Wbrew zarzutom powódki, dla oceny powyższych faktów, nie jest wymagane posiadanie uprawnień budowlanych. Nie ma zatem żadnych podstaw, aby zeznania świadka S. K. (1) dyskredytować i odmawiać im waloru wiarygodności. Pozostali świadkowie w przeważającym zakresie swoją wiedzę czerpali właśnie od S. K. (1). Nadto, należy wskazać, że zeznania wymienionych osób co do zakresu wykonanej umowy korelują z treścią notatki służbowej sporządzonej w dniu 20 października 2010r.

Za przydatny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy dowód Sąd uznał również opinię biegłego sądowego z zakresu budownictwa A. K. (2). Zdaniem Sądu opinia ta została sporządzona rzetelnie i fachowo, z uwzględnieniem całokształtu materiału dowodowego. Strona powodowa zgłosiła wprawdzie liczne zarzuty do tej opinii, niemniej w opiniach uzupełniających biegły zdołał się odnieść w sposób rzeczowy i przekonujący do wszystkich zastrzeżeń pozwanej i w konsekwencji obronił swoją opinię. Podkreślić przy tym należy, iż część zarzutów powódki nie była merytoryczna i stanowiła jedynie polemikę z wnioskami postawionymi przez biegłego. Fakt, że opinia nie odpowiada stanowisku strony powodowej nie ma wpływu na ocenę przydatności i wiarygodności opinii. Zadaniem biegłego jest bowiem udzielenie sądowi, na podstawie posiadanych wiadomości fachowych i doświadczenia zawodowego, obiektywnych informacji i wiadomości niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy, a nie udowodnienie korzystnej dla jednej ze stron tezy. W ocenie Sądu, w licznych opiniach uzupełniających biegły dobrze wywiązał się z powierzonego mu zadania. Żadnego uzasadnienia nie mają zarzuty powódki o stronniczości biegłego. Zdaniem Sądu tego typu zarzuty stanowią jedynie przejaw niezadowolenia strony z treści opinii i zostały podniesione jedynie po to zdyskredytować opinię biegłego i doprowadzić do tego, by Sąd dopuścił dowód z opinii innego biegłego. Podobnie, bezzasadne są zarzuty strony powodowej dotyczące tego, że biegły zmierza do przedłużenia niniejszego postępowania oraz usiłuje wyłudzić wynagrodzenie (k. 359). Tego typu zarzuty są nieusprawiedliwione, wszak zważyć należy, iż przyczyną wydania kilku opinii uzupełniających były kolejne zarzuty powódki, często zresztą kilkukrotnie powielane. Do zarzutów merytorycznych biegły szeroko odniósł się w opiniach uzupełniających, a Sąd te wyjaśnienia przyjmuje za wystarczające do obrony opinii. Reasumując, Sąd nie dopatrył się żadnych przesłanek do kwestionowania opinii biegłego z zakresu budownictwa. W ocenie Sądu opinia ta została napisana w sposób jasny, zrozumiały, co pozwala Sądowi na prześledzenie toku myślowego biegłego. Ponadto, przedstawione przez biegłego wnioski są kategoryczne, dobrze uzasadnione, a także nie budzą wątpliwości Sądu w świetle zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego.

Na mocy art. 217 kpc Sąd oddalił wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Jak bowiem wskazano powyżej opinia przedstawiona przez biegłego A. K. (2) jest pełna, kompletna, stanowcza i nie wymaga dalszego uzupełnienia. W tym stanie rzeczy uznać należało, że wszelkie okoliczności sporne wymagające wiadomości specjalnych zostały dostatecznie wyjaśnione. Uwzględnienie wniosku strony powodowej doprowadziłoby jedynie do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu i rozstrzygnięciu niniejszej sprawy. Zważyć przy tym należy, iż zgodnie ze stanowiskiem judykatury potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Powinna ona być następstwem umotywowanej krytyki

dotychczasowej opinii, a nie wynikać z przeświadczenia strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 lipca 2018r., I ACa 129/18, L.). Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania. Sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (por. postanowienie SN z dnia 6 czerwca 2018r., I UK 302/17, L.).

W przedmiotowej sprawie powódka domagała się zapłaty wynagrodzenia zastrzeżonego w umowie nr (...) z dnia 26 sierpnia 2010r., której przedmiotem było czyszczenie instalacji burzowej oraz kanalizacji deszczowej. Strona powodowa argumentowała, że pismem z dnia 25 października 2010r. skutecznie odstąpiła od umowy i w związku z tym, w myśl § 7 ust. 4 umowy może domagać się zapłaty wynagrodzenia za prace, które zostały wykonane do dnia odstąpienia. W pierwszej kolejności należało przesądzić o skuteczności złożonego przez powódkę oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W świetle zapisów umowy stron nie ulega bowiem wątpliwości, że oświadczenie to zostało złożone już po terminie wykonania umowy. Stosownie do treści § 3 umowy wykonawca miał wykonać usługę w terminie jednego miesiąca od dnia podpisania umowy. Zważywszy, iż umowa została zawarta w dniu 26 sierpnia 2010r. termin do wykonania przedmiotu umowy upłynął z dniem 25 września 2010r. Natomiast oświadczenie powódki zostało złożone miesiąc później, a dotarło do pozwanego w dniu 28 października 2010r. W świetle przeważającego w judykaturze stanowiska należało jednak uznać, że oświadczenie złożone po terminie wykonania dzieła jest skuteczne. W wyroku z dnia z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 182/11 (L.) Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że na podstawie art. 635 kc dopuszczalne jest odstąpienie przez zamawiającego od umowy o dzieło, także po upływie terminu do wykonania dzieła. Powyższy pogląd SN potwierdził w wyroku z dnia 21 marca 2013 r. III CSK 216/12. Z kolei, w wyroku z dnia 19 listopada 2015 r. V CSK 163/15 SN wyjaśnił, że odstąpienie przez zamawiającego od umowy na podstawie art. 635 kc możliwe jest także w okresie opóźnienia się przyjmującego zamówienie z wykonaniem dzieła (robót). Odstąpienie takie może nastąpić bez wyznaczania dodatkowego terminu, gdy wystąpi przewidziany w tym przepisie stan opóźnienia z rozpoczęciem lub wykończeniem umówionego dzieła określonych (robót). Zważyć należy, iż w umowie strony nie określiły odmiennie przyczyn odstąpienia od umowy przez wykonawcę, odsyłając w § 7 ust. 1 do przepisów Kodeksu cywilnego. Strony nie ustaliły również terminu, w ciągu którego uprawnienie każda ze stron może wykonać, określając jedynie formę takiego oświadczenia. Brak oznaczenia terminu do wykonania prawa odstąpienia od umowy nie powoduje jednak nieważności czy bezskuteczności takiego zastrzeżenia. Jak bowiem wskazuje się w doktrynie dla skuteczności zastrzeżenia prawa odstąpienia z art. 492 kc nie jest konieczne oznaczenie terminu do jego wykonania. Okoliczności sankcjonowane odstąpieniem są w takim przypadku przesłanką powstania uprawnienia do odstąpienia, co oznacza, że ustanie tych okoliczności powoduje wygaśnięcie samego prawa odstąpienia (por. M. Załucki (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2019, wyd. 1, 2019). W świetle powyższego należało uznać, że złożone przez powódkę oświadczenie o odstąpieniu od umowy było skuteczne. Jak wskazano powyżej, jako przyczynę odstąpienia od umowy powódka wskazała zaleganie w sieci kanalizacji deszczowej substancji ropopochodnych. W piśmie z dnia 25 marca 2016r. (k. 118) strona pozwana przyznała, że takie nieliczne napływy z powierzchni utwardzonych sąsiadującego MPS poprzez studnie mogły przedostać się do sieci pozwanej. Zatem, stosownie do powyższych rozważań jako podstawę prawną żądania powódki należało przyjąć przepis art. 395 § 2 kc, zgodnie z którym w razie wykonania prawa odstąpienia umowa uważana jest za niezawartą. To, co strony już świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie.

Przesądziwszy kwestię skuteczności oświadczenia o odstąpieniu, w dalszej kolejności rzeczą Sądu było ustalenie zakresu świadczonych usług i ewentualnie wysokości należnego powódce wynagrodzenia za wykonane prace. Jeśli chodzi o pierwszą kwestię, to przedmiot umowy został określony w § 1 jako czyszczenie instalacji burzowej – kompleks wojskowy administrowany przez (...) Nr 3 w G. przy ul. (...) (część V) oraz mechaniczne czyszczenie sieci kanalizacji deszczowej – kompleksy wojskowe administrowane przez (...) Nr 1 w G., ul. (...) pod (...) (część VI). Wedle zapisów § 1 ust. 2 realizacja przedmiotu umowy miała polegać na wykonaniu usługi szczegółowo określonej w specyfikacjach technicznych stanowiących załączniki do umowy oraz zgodnie z ofertą wykonawcy. Zgodnie

ze Specyfikacją Techniczną zakres robót konserwacyjnych obejmował oczyszczenie i udroźnienie sieci kanalizacji burzowej fi 250 kamionkowej oraz fi 500-1000 betonowej na terenie kompleksu (...) na odcinku około 3500 mb (fi 250 – około 2350 mb; fi 500 – około 250 mb; fi 800 – około 50 mb; fi 1000 – około 900 mb), oczyszczenie i udroźnienie sieci kanalizacji burzowej kamionkowej fi 250 na terenie kompleksu (...) na odcinku około 400 mb, oczyszczenie studzienek rewizyjnych fi 1200-1400 około 26 sztuk – studzienki na głębokości 2-6 m; wywóz i utylizację powstałych odpadów. Spór w niniejszej sprawie dotyczył zapłaty wyłącznie za usługi określone jako VI. Część zamówienia. W związku z powyższym ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd dotyczą jedynie stanu wykonania umowy w tej części. Przy ustalaniu zakresu wykonania umowy Sąd oparł się przede wszystkim na zeznaniach świadków oraz na treści notatki służbowej sporządzonej w dacie wyznaczonego odbioru robót tj. w dniu 20 października 2010r. W przedmiotowej notatce stwierdzono, że powódka wykonała czyszczenie kolektorów o średnicy 250 na odcinku 950 m, o średnicy 500 na odcinku 200 m i o średnicy 1000 na odcinku 40 m, natomiast nie wykonano czyszczenia kolektorów o średnicy 250 na odcinku 1400 m, o średnicy 800 na odcinku 50 m i o średnicy 1000 na odcinku 860 m. Ponadto, stwierdzono, że oczyszczono studzienki rewizyjne w ilości 26 sztuk. W treści notatki służbowej sporządzonej na okoliczność przeglądu pozwany wskazał, że uznaje usługę za niewykonaną. Okoliczności zawarte w powyższej notatce potwierdzili przesłuchani w niniejszej sprawie świadkowie. Dodatkowo, stan wykonania przedmiotu umowy odzwierciedla mapa dla celów roboczych, na której pracownik (...) Nr 1 - S. K. (1) zaznaczał oczyszczone przez powódkę studnie i odcinki kolektorów. Przyjmując opisany w wyżej wskazanej notatce służbowej zakres wykonanych prac biegły z zakresu budownictwa A. K. (2) określił stan zaawansowania prac przez powódkę. Z opinii uzupełniającej biegłego wynika, że objętość zanieczyszczeń do usunięcia, wywozu i utylizacji wynosiła łącznie dla wszystkich rodzajów kanałów 78,21 m³, natomiast objętość usuniętych zanieczyszczeń biegły oszacował na 58,66 m³. Oznacza to, że roboty związane z czyszczeniem sieci kanalizacji deszczowej zostały wykonane z 75 % skutecznością. Nadto, biegły słusznie przyjął, że nie dokonano wywozu oraz utylizacji usuniętych z kanałów zanieczyszczeń. Na tę bowiem okoliczność strona powodowa nie przedłożyła żadnych dowodów, jak np. faktury VAT, a zatem twierdzenia powódki o wykonaniu tych czynności należało uznać za gołosłowne. W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że powódka nie wykonała całego zakresu umowy. Bez wątplenia w świetle zapisów umowy oraz Specyfikacji (...) do zakresu przedmiotu umowy należało oczyszczenie i udroźnienie sieci kanalizacji deszczowej, oczyszczenie studzienek rewizyjnych, a także wywóz i utylizacja odpadów. Powódka wykonała prace tylko na pewnych odcinkach kolektorów, nie doszło zatem do udroźnienia całej sieci kanalizacji deszczowej objętej przedmiotem umowy. Bez wątplenia takie częściowe wykonanie umowy nie doprowadziło do osiągnięcia zamierzonego celu umowy, jakim było osiągnięcie przepustowości i drożności przez całą sieć kanalizacji deszczowej, która była objęta przedmiotem umowy. Wykonane przez powódkę roboty nie stanowiły zatem przysporzenia dla strony pozwanej. Ogólny stan sieci był bowiem podobny jak wcześniej, czyli niedrożny, gdyż na części odcinków kanałów nadal znajdowały się zanieczyszczenia i odpady. Potwierdzają to zeznania świadków oraz pozwanego. Świadek R. F. (2) zeznał, że podane w notatce z dnia 20 października 2010r. wyczyszczone odcinki były co prawda drożne na całej swojej długości, jednak wobec nie oczyszczenia kolejnych odcinków, nie osiągniętego założonego celu końcowego w postaci udroźnienia sieci na terenie (...) Marynarki Wojennej. Zeznający w charakterze pozwanego M. G. dodał, że nawet, gdy dany odcinek został oczyszczony, to mógł zostać ponownie zamulony przy czyszczeniu kolejnego odcinka. Zgodnie z wyrażanymi w doktrynie poglądami regulacja art. 395 § 2 kc w przedmiocie rozliczenia między stronami, związanego z całkowitym lub częściowym wykonaniem umowy przed odstąpieniem, stanowi tylko modyfikację zasad zwrotu nienależnego świadczenia wedle przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (por. Z. Woźniak, Wpływ zastrzeżenia umownego prawa odstąpienia na sferę stosunku obligacyjnego, w: O źródłach i elementach stosunków cywilnoprawnych. Księga pamiątkowa ku czci prof. Alfreda Kleina (red. E. Gniewek), Kraków 2000). Mając powyższy pogląd na uwadze, należało stwierdzić, że w przedmiotowym przypadku pozwana nie odniosła żadnego przysporzenia z wykonanych przez powódkę robót i nie ma po jej stronie żadnego wzbogacenia. Bez wątplenia, co wynika z zeznań świadków i opinii biegłego, powódka podjęła się wykonania przedmiotu umowy nie dysponując sprzętem gwarantującym prawidłowe oczyszczenie i udroźnienie sieci kanalizacji deszczowej oraz odbiór odpadów i zanieczyszczeń. Nadto, jak wynika z zeznań świadków, powódka przeprowadziła prace przy otwartym odpływie, powodując, że popłuczyny zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi zostały zrzucone do Zatoki G., wskutek czego doszło do jej zanieczyszczenia. Taki sposób wykonania umowy nie doprowadził do osiągnięcia zamierzonego celu umowy, ale również mógł narazić stronę pozwaną na

odpowiedzialność za zanieczyszczenie środowiska. Z tych względów Sąd doszedł do przekonania, że powódce nie należy się wynagrodzenie za świadczone usługi, co w konsekwencji skutkowało oddaleniem powództwa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 395 § 2 kc a contrario, powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc i w całości obciążył nimi powódkę jako stronę przegrywającą niniejszy spór, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Natomiast szczegółowe rozliczenie kosztów procesu – na mocy art. 108 § 1 kpc – Sąd powierzył referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku.